

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ - ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Όροι-κλειδιά της ενότητας

Σταυροφορίες, προσκυνήματα, ιερός πόλεμος, εκτροπή τέταρτης σταυροφορίας, άλωση Πόλης, διανομή Ρωμανίας

α. Ορισμός και παράγοντες

- **Οι Σταυροφορίες :**
 - ✚ ήταν μια (θρησκευτική αρχικά) **κίνηση**
 - ✚ εκδηλώθηκε, παρουσιάστηκε **στη Δύση** (δυτική Ευρώπη)
 - ✚ οφειλόταν σε πρωτοβουλία **των Παπών**
 - ✚ είχε στόχο την **απελευθέρωση του Παναγίου Τάφου** και των **Αγίων Τόπων** από τους Σελτζούκους Τούρκους που τους είχαν κατακτήσει το 1077
 - ✚ πήραν το όνομά τους από **έναν πάνινο σταυρό** που έραβαν οι στρατιώτες στον ώμο ή στον θώρακά τους
- **Παράγοντες που επηρέασαν τις Σταυροφορίες:**
 - ✚ η **φημολογία για τις ωμότητες (τις βιαιότητες)** Αράβων και Τούρκων κατά των προσκυνητών
 - ✚ τα **οικονομικά προβλήματα** της Δύσης (έλλειψη καλλιεργήσιμης γης-φτώχεια, υπερπληθυσμός)
 - ✚ το **κάλεσμα για βοήθεια εναντίον των Σελτζούκων** που απηύθυνε ο αυτοκράτορας **Αλέξιος Α' Κομνηνός** προς δυτικούς ηγεμόνες

β. Οι τρεις πρώτες σταυροφορίες

- **Η πρώτη Σταυροφορία (1096-1099)**
 - ✚ κηρύχτηκε από τον **πάπα Ουρβανό Β'** στην Κλερμόν της Γαλλίας
 - ✚ είχε **θρησκευτικό χαρακτήρα**, πήρε δηλ. τη μορφή **ιερού πολέμου** των χριστιανών της Δύσης κατά των μουσουλμάνων που βαιοπραγούσαν κι εμποδίζαν **τα προσκυνήματα** των πιστών στους Αγίους Τόπους
 - ✚ διακρίνεται σε **α.)** μια **λαϊκή - ανοργάνωτη** Σταυροφορία (οι απλοί άνθρωποι που μετείχαν εξολοθρεύτηκαν από τους Τούρκους)
 - ✚ **β.)** μια **φεουδαρχική*** Σταυροφορία που πέτυχε τον στόχο της
- **Αποτελέσματα**
 - ✚ Οι φεουδάρχες **νίκησαν** τους Σελτζούκους
 - ✚ ανέκτησαν τη **δυτική Μ. Ασία** και παραχώρησαν , με βάση συμφωνία που είχαν υπογράψει, τα εδάφη αυτά στο Βυζάντιο
 - ✚ απελευθέρωσαν **τους Αγίους Τόπους**
 - ✚ ίδρυσαν **φεουδαρχικά κρατίδια** σε Συρία και Παλαιστίνη
 - ✚ Οι στρατιώτες αυτοί πολέμησαν με **αυτοθυσία και γνήσιο θρησκευτικό συναίσθημα**

- **Δεύτερη και τρίτη Σταυροφορία (12ος αιώνας)**
Αιτίες : η κατάληψη της Έδεσσας και της Ιερουσαλήμ από τους μουσουλμάνους
- **Αποτελέσματα**
 - ✚ **Ήττα** Σταυροφόρων
 - ✚ κατάληψη και **απώλεια για το Βυζάντιο** της Κύπρου από τον Άγγλο βασιλιά Ριχάρδο Λεοντόκαρδο
 - ✚ παράδοση του νησιού **στον Γάλλο φεουδάρχη Λουζινιάν**
 - ✚ παραμονή της Κύπρου **για 4 σχεδόν αιώνες στα χέρια δυτικών φεουδαρχών**

***Φεουδαρχία:** πολιτικό-οικονομικό-κοινωνικό σύστημα που επικράτησε στη δυτική Ευρώπη από τον 9ο αιώνα, σύμφωνα με το οποίο οι χώρες είναι κατακερματισμένες σε μικρά κρατίδια που ονομάζονται **φέουδα** και διοικούνται από τοπικούς ηγεμόνες , τους **φεουδάρχες**, οι οποίοι παραμερίζουν τη βασιλική εξουσία

Η τέταρτη Σταυροφορία.1203 - 1204

- ✚ Ξεκίνησε από ιδέα του **Πάπα Ιννοκέντιου Γ΄**
- ✚ με την υποστήριξη του **δόγη Δάνδολο της Βενετίας**
- ✚ **στόχος:** η κατάληψη της Αιγύπτου και της Συρίας και στη συνέχεια η απελευθέρωση των Αγίων Τόπων
- ✚ είχε **κίνητρα υλικά**, οικονομικά(όχι πλέον θρησκευτικά)
- **Παρέκκλιση από τον στόχο - εκτροπή 4ης Σταυροφορίας**
 - ✚ **Πρόσκληση Σταυροφόρων** από τον έκπτωτο αυτοκράτορα **Ισαάκιο Β΄ Άγγελο** και τον γιο του Αλέξιο, προκειμένου να ξανακερδίσουν τον θρόνο του Βυζαντίου
 - ✚ **ως ανταλλάγματα προσφέρουν** : στρατό, τρόφιμα και πλούσιες αμοιβές
 - ✚ **στον Πάπα Ιννοκέντιο Γ΄** δίνεται η υπόσχεση για **υποταγή της Ανατολικής Εκκλησίας στη Ρώμη**
 - ✚ **αλλαγή πορείας** Σταυροφόρων που φτάνουν στην Κων/πολη
 - ✚ **οι Άγγελοι αδυνατούν** να δώσουν όσα υποσχέθηκαν – ο λαός επαναστατεί
 - ✚ Οι Σταυροφόροι υπογράφουν **συμφωνία μεταξύ τους για τη διανομή των εδαφών της Ρωμανίας**
 - ✚ **1204** : οι Σταυροφόροι **καταλαμβάνουν την Κων/πολη** και ακολουθεί ένα τριήμερο λεηλασιών και δολοφονιών.
 - ✚ **Το Βυζάντιο έχει καταλυθεί** όχι από Τούρκους, αλλά **από Χριστιανούς ηγεμόνες**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΣΚΗΣΗ 1

Στην επόμενη άσκηση **να επιλέξετε "σωστό" ή "λάθος "** για **κάθε πρόταση** που διατυπώνεται. Σε όποια περίπτωση **επιλέξετε το "λάθος "** , να γράψετε **στην 4η στήλη (ή στο τετράδιο της Ιστορίας, αν δεν επαρκεί ο χώρος)** τη σωστή απάντηση.

ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

ΠΡΟΤΑΣΗ	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ	ΔΙΟΡΘΩΣΗ
1. Οι Σταυροφορίες ξεκίνησαν από τη Δύση με πρωτοβουλία των φεουδαρχών ηγεμόνων			
2. Η 1η Σταυροφορία ουσιαστικά ήταν ένα είδος ιερού πολέμου των Χριστιανών της Δύσης για την απελευθέρωση των Αγίων Τόπων από τους Σελτζούκους			
3. Τα κίνητρα των Σταυροφόρων ήταν πάντοτε αποκλειστικά θρησκευτικά			
4. Τις Σταυροφορίες επηρέασαν οι φήμες για βαριά φορολογία των προσκυνητών από τους Τούρκους			
5. Στην 1η Σταυροφορία οι φεουδάρχες πέτυχαν τον στόχο τους κι ο αυτοκράτορας Αλέξιος Α' Κομνηνός τον δικό του για ανάκτηση εδαφών στη Μ.Ασία			
6. Μετά τη 2η και 3η Σταυροφορία το Βυζάντιο είχε χάσει την Κύπρο από τους Σταυροφόρους			
7. Η 4η Σταυροφορία είχε βασικούς πρωταγωνιστές τον Πάπα Ιννοκέντιο Γ και τον δόγη Δάνδολο της Βενετίας και τα κίνητρά της ήταν θρησκευτικά			
8. Κατά την 4η Σταυροφορία έγινε φανερό ότι η δυτική Εκκλησία της Ρώμης επεδίωκε την υποταγή της ανατολικής			
9. Η 4η Σταυροφορία, αντί για την απελευθέρωση των Αγίων Τόπων, κατέληξε στην άλωση της Κων/πολης και τη διανομή των βυζαντινών εδαφών μεταξύ των Σταυροφόρων ηγεμόνων και των Αγγέλων που τους κάλεσαν			
10. Οι Σταυροφόροι, κατά την άλωση, σεβάστηκαν τον χριστιανικό πληθυσμό της Κωνσταντινούπολης			

2. ΚΕΙΜΕΝΟ - ΠΗΓΗ

Στο επόμενο κείμενο που προέρχεται από βυζαντινή πηγή, μπορείτε να δείτε πώς περιγράφεται η λεηλασία της Κων/πολης από τους Σταυροφόρους της 4ης Σταυροφορίας:

Αυτοί άρπαζαν τα πολύτιμα ποτήρια, τα έσπαζαν και έπαιρναν τους πολύτιμους λίθους που υπήρχαν σ' αυτά [...]. Και τις ασέβειες [που έκαναν] στην εκκλησία του Μεγίστου [στην Αγία Σοφία] ούτε που μπορεί να τις ακούσει άνθρωπος. Η Αγία Τράπεζα [...] εξάισιο έργο και ονομαστό σ' όλους τους λαούς, κόπηκε κομμάτια και τη μοίρασαν οι άρπαγες. Το ίδιο έγινε και με όλο τον πλούτο τον ιερό, τον τόσο πολύ και τόσο όμορφο. Και φρόντισαν να μεταφέρουν σαν εμπορεύματα τα πανάγια σκεύη και έπιπλα, που ήταν φτιαγμένα με εξαιρετική τέχνη και από τα πιο σπάνια υλικά. Και έφεραν μέσα στα πιο άγια μέρη της εκκλησίας μουλάρια και γαϊδούρια με σαμάρια [για να μεταφέρουν] το καθαρό ασήμι που έντυνε το θριγκό [το πάνω μέρος] του Ιερού[...] και τον άμβωνα και τις πύλες, και είχε και πολλά άλλα στολίδια. Νικήτας Χωνιάτης, Ιστορία, αρχές 13ου αι.

3. ΑΣΚΗΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

Ο Σουηδός σκηνοθέτης Ίγκμαρ Μπέργκμαν το 1957 γύρισε την ταινία « Η Έβδομη Σφραγίδα» . Ανάμεσα στους ήρωες της ταινίας υπάρχει και ένας ιππότης, ο Γενς, που είχε λάβει μέρος στις σταυροφορίες. Σε κάποια σκηνή της ταινίας ο Γενς λέει :

«Ακριβώς δέκα χρόνια μείναμε στους Αγίους Τόπους κι αφήναμε τα φίδια να μας δαγκώνουν, τις μύγες να μας τσιμπούν, τα άγρια θηρία να μας τρώνε, τους άπιστους να μας σφάζουν, το κρασί να μας δηλητηριάζει [...], τις ψείρες να μας καταβροχθίζουν, τους πυρετούς να μας σαπίζουν. Όλα για τη δόξα του Χριστού! Η σταυροφορία μας ήταν μια τέτοια τρέλα, που μόνο ένας αληθινός ιδεολόγος θα μπορούσε να τη σκεφτεί». (Πηγή: www.museduc.gr)

Με βάση τα παραπάνω λόγια του ιππότη και όσα γνωρίζεις από το μάθημα, φαντάσου ότι είσαι ένας χωρικός που πήρε μέρος στην 1η Σταυροφορία και εξηγείς μετά από χρόνια στα παιδιά σου ποιοι λόγοι σε ώθησαν σε αυτή την απόφαση.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....